

Vicente Caballer (Rafelbunyol, 1944) és doctor enginyer agrònom per la Universitat Politècnica de València i una eminència en el món de la citricultura. En aquesta entrevista certifica la defunció del model citrícola valencià actual i proposa alternatives per al futur.

“El model citrícola valencià és insostenible”

Els citricultors s’han manifestat als carrers de València i de Madrid per protestar contra una situació que ells consideren “límit”, “insostenible”... Hem sentit aquests advertiments durant moltes campanyes. Per què el sector sempre està a la vora del precipici?

—Hi ha un problema de distribució dels guanys que genera la citricultura. Tot allò que paga el consumidor es queda pel camí i al productor no li queda res. Des d’aquest punt de vista, estem en una situació límit, que pot empitjorar l’any vinent, perquè la relació de forces dels components de la cadena és completament desequilibrada. Tenim, per una banda, els productors, la part més dèbil de l’estructura, que paguen les ineficiències del sector. Es troben en situació límit, perquè els

compren les taronges a preus inferiors al cost de producció. La situació empitjorarà si no es prenen mesures.

—Però fa vint anys ja es parlava de la catàstrofe del sector. Això fa a posar en quarantena els discursos apocalíptics.

—Ara les coses van molt pitjor que no fa vint anys. Sempre hi ha hagut un enfrontament entre productors i comerciants, i sempre s’ha arribat a un acord. Però ara hi ha uns altres components que ho fan tot més complex: la globalització, els canvis en les estructures de consum, la incorporació de la dona al treball (que implica un canvi important en el consum alimentari), el reg localitzat (que afavoreix el cultiu en zones latifundistes, com ara Andalusia)... Però la cosa més greu que ha passat és que ara no hi ha una

cultura citrícola, com hi havia hagut sempre.

—Per què s’ha perdut aquesta cultura citrícola?

—Per la desprofessionalització del sector. Els fills dels llauradors tenen la propietat de la terra sense ser-ne professionals i ha quedat un sector productiu que és minifundista i a temps parcial. Hi ha un desinterès per part dels productors. D’una altra banda, els polítics tenen un plantejament massa a curt termini que no afavoreix l’aplicació de les reformes necessàries. Tot plegat ha fet que el comerç haja adoptat la posició més còmoda. Hi ha un deteriorament continuat que, si no s’implanten les mesures adequades, ens pot portar a una situació pitjor. Una situació que no farà desaparèixer la citricultura, sinó transformar-la: la citricultura del segle XX acabà essent minifundista i a temps parcial i la del XXI serà diferent.

—Diferent com?

—De grans finques, més planificada, amb una comercialització més eficient i amb una estratègia global. És possible que desaparega l’actual distribució de la propietat, que la propietat dels cultius es concentre en poques mans o que hi haja un altra mena d’explotació en què se separe la propietat del cultiu.

—Això que exposeu és una revolució. Arribarà d’una manera natural o es farà a base d’intervencions públiques?

—La transformació de la citricultura del segle XX a la del segle XXI es pot fer d’una manera suau, que respecte la situació actual, o pot esdevenir-se de manera traumàtica, i deixar molts cadàvers pel camí. Aquesta revolució es podria fer, si existira una autèntica política citrícola, d’una manera racional. Des d’un punt de vista social, és fonamental que la transformació es faça de manera no traumàtica, perquè la taronja ha estat per a molts com un fons de pensions. Hi ha moltes famílies que han invertit tot l’estalvi ací. Que l’estalvi de tota la vida vaja destinat al fracàs no pareix socialment acceptable. Aquest comportament

han de desaparèixer, però de manera no traumàtica.

D'una altra banda, pot passar que la citricultura no tinga solució. Aleshores les forces del mercat actuaran i duran a una pèrdua continua de la rendibilitat dels horts de tarongers i l'abandó de la terra anirà seguida de la venda. I sembla que haja de passar això, perquè no es veuen mesures reals enlloc. El procés serà molt traumàtic.

—Entenc que el model citrícola valenciana és condemnat a mort.

—Avui dia una agricultura minifundista en un mercat global és insostenible. El minifundisme té un cost de conreu superior a les grans superfícies i fa molt difícil la planificació. A més, hi ha molt pocs agricultors a temps total. Tampoc no hi ha una estratègia de mercat, perquè el citricultor estava acostumat que li compraren les taronges a casa i no hi ha una actitud activa cap a la comercialització. Una empresa que no es dedica a vendre no té futur.

—I què me'n dieu, de les cooperatives?

—Les cooperatives, des del punt de vista teòric, podrien haver estat la solució, però no fan el paper que els correspon. S'haurien d'haver modernitzat i fusionat. El problema és que algú s'havia d'haver enfrontat a les centrals de compra i, com que ningú no les ha frenades, la pressió s'ha traslladat als agricultors.

—Però per a això es va crear Intercitrus...

—Intercitrus és un esperpent. És com qui posa la rabosa a guardar les gallines. Havia de defensar els interessos del sector i, en canvi, ha permès que la part més dèbil hi perda a través de la venda a resultes.

—En vista de la greu situació que travessa ara el sector, fa la sensació que s'han deixat de fer moltes coses.

—El problema de la taronja és global i fa falta algú que encapçale un procés per a racionalitzar el sector. El principal responsable és la conselleria, el ministeri en segon lloc i després Intercitrus, la federació de cooperatives i els productors. Hem tingut diverses conselleries en les quals l'encefalograma és completament pla. De tots els plans de modernització proposats, no se n'ha posat en pràctica cap. Han fugit completament de la responsabilitat que tenien de liderar el sector. No és fàcil, però s'hi podrien haver fet més coses.

—Com ara quines?

—S'ha de començar canviant la mentalitat del citricultor: això de ser minifundista a temps parcial i vendre les taronges a casa s'ha acabat. Cal fomentar diverses formes d'explotació en comú per facilitar el cultiu i la comercialització; fer una planificació varietal, per evitar que cada citricultor plante allò que li done la gana; pensar en l'ordenació dels recursos hídrics; op-

timitzar la recol·lecció i el transport, que és, ací, més ineficient que enlloc més; concentrar les cooperatives per fer-les més operatives i fortes, de manera que es puga evitar la venda a resultes (amb un preu imposat pel comerciant i sense garanties de cobrament). La venda a resultes és el càncer de la citricultura i la matarà.

—Al País Valencià es fa molta investigació relacionada amb la citricultura. Això ens hauria de situar al capdavant d'aquest sector a tot el món.

—Hi ha molts centres d'investigació, però ningú no es preocupa de la comercialització. Hi ha una visió de l'agricultura malthusiana, en què importa produir més. El problema de la citricultura no és produir més quilos, sinó vendre'ls millor. Es fa molta investigació per augmentar la producció, però no per repartir més justament els ingressos del sector de la taronja.

A més, aquesta investigació productivista, des d'un punt de vista electoral, és molt més rendible que no investigar sobre gestió, perquè és molt fàcil que la culpa dels problemes la tinga la mosca. I tots es posen a lluitar contra la mosca: la conselleria, la universitat, la cooperatives... Que bé! No és tan popular asseure's a pensar i acceptar que la culpa que la taronja no es vengua a bon preu és un poc de tots.

Violeta Tena

Breus

Sony dona patacada a Catalunya amb un ERO

Quan només feia una setmana que Sony s'havia compromès al Japó amb el president de la Generalitat que deixaria intacta la plantilla de la fàbrica de Viladecavalls si s'acceptava una congelació salarial, la direcció de la companyia ha anunciat un ERO que afecta 275 dels 1.300 empleats catalans, a més d'una reducció salarial per als qui continuïn a la planta. No han servit de res cinc mesos de negociació entre sindicats i empresa per a acordar la congelació. Sony al·lega una caiguda de les vendes de televisors, que comportarà la retallada de 8.000 llocs de treball a

La planta catalana de Sony afronta un ERO de 275 treballadors i una reducció de salaris.

tot el món. El govern català encara no disposa dels informes tècnics necessaris per a determinar si l'ERO és justificat o no, però ja ha demanat mesures "no tan traumàtiques" com els acomiadaments.

Majoria absoluta contra la directiva de les 65 hores

El Parlament Europeu ha blocat, per majoria absoluta, la normativa que permet d'ampliar la jornada laboral màxima a 65 hores setmanals, que havia estat aprovada pels ministres de Treball dels 27 el mes de juny passat. A més dels socialistes i els grups d'esquerres, també han rebutjat la normativa molts eurodiputats del Partit Popular Europeu, inclosos els espanyols.

El vot de la cambra obre ara un nou període de negociació de noranta dies entre el Parlament i el Consell Europeu. Si no arriben a cap acord en aquests tres mesos, es descartarà la normativa.